

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 04 Temmuz 2014
Sayı : 26477

47720

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Sayın Mehmet MÜEZZİNOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Turhan TAYAN

Bursa Milletvekili

Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi (RUSİHAK), Türkiye 'de ruh sağlığı alanındaki sivil izleme çalışmalarını kamuoyu ile paylaştı. İlk defa 2008 yılında gerçekleşen izleme raporunun 2011-2013 yıllarına ait ikinci kısmı, Türkiye'nin Sağlık Bakanlığı'na bağlı en büyük psikiyatri hastanelerinin bulunduğu İstanbul, Manisa, Elazığ, Adana, Samsun ve Ankara'yı kapsıyor. Zihin ve ruh sağlığı alanında hak temelli bir yaklaşımı yerleştirebilmek amacı ile çalışmalarını yürüten RUSİHAK raporuna göre "depo" olarak tanımlanan, izlemenin yapıldığı kapalı kurumlarda ağır hak ihlalleri yaşanıyor.

İzleme çalışmalarını yürüten girişimin Genel Koordinatörü Şehnaz Layikel'in belirttiğine göre, ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde sadece ilaç ve şok tedavisi uygulanırken, psikiyatristlerin çoğu hastaların biyolojik sorunları olduğunu düşünüyor. Raporda yer alan bilgilere göre de, ziyaret edilen tüm hastanelerde tedavi gören bireyler sağlıksız koşullarda tutulurken, sabah 6'da kaldırılıp bütün gün kapalı ortamda, çoğu kez de koridorlarda hiçbir şey yapmadan, televizyon izleyerek zaman geçirmek zorunda bırakılıyor. Hastalardan beklenen ise sadece düzeni bozmadan, sessiz sakin durmaları. Layikel'e göre bu durum ciddi bir içe kapanma ve sosyal becerilerde gerilemeye yol açıyor.

RUSİHAK Proje Koordinatörü Nalan Erkem ve Proje Koordinatör yardımcısı Aysun Yavuz Dağıstanlı'nın açıklamasına göre ise ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde aşırı güvenlik sorunu var. Odalar genelde gün içerisinde kilitli tutulurken, psiko-sosyal engelliler potansiyel suçlu olarak görülüyor. Kurumlarda genelde koğu sistemi hakim ve günlük hayat, hizmet alan kişiye göre değil, personelin tercihinine göre şekilleniyor. Hijyen ise çok ciddi bir sorun. Banyolar toplu kullanılırken, kişisel mahremiyet hakkı insan onurunu zedeleyici olarak ihlal ediliyor. Kurumlar kapalı olunca her türlü ihlale açık hale geliyor.

47720

İzleme yapılan hastanelerde yatışların büyük çoğunluğunun istemsiz olduğu da bulgular arasında, bu kapsamda dikkat çeken ise, tüm hastanelerde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı yurtlar, bakım ve rehabilitasyon merkezlerinden getirilen ve yine istemsiz yatışı yapılan kız çocukları ve genç kadınların önemli bir kısmının taciz ve tecavüz mağduru olduğu. Ayrıca aileleri tarafından getirilerek, istem dışı yatışı yapılan kadınların önemli bir kısmının da ensest, taciz ve tecavüz mağduru olduğu, ancak bu durumun adli kayıtlara neden olmaması için hasta dosyalarına işlenmediği de kaydediliyor. Rapordan alınan sonuçlara göre bu vakalarda mağdurlar maruz kaldıkları taciz ve tecavüz olayına özgü ruhsal destek alamıyorlar.

Hastanelerde görüşülen psikiyatri kullanıcılarının hizmetli personele "onbaşı" olarak hitap ettiği raporda aktarılan bir başka ayrıntı. Bu hitap şeklinin hizmet alanla hizmet veren arasındaki ilişkinin hiyerarşik ve baskıcı niteliği yansıttığı belirtilirken, bu personel grubunun şiddet uyguladığının da altı çiziliyor. Özellikle denetimin olmadığı ortamlarda, geceleri ve hafta sonları hastaların hizmetliler tarafından aşırı baskıya maruz bırakıldıkları ve psikiyatri hastanelerinde yaşanan kötü muamelenin önemli bir kısmının sorumlusunun genellikle hizmetli personel olduğuna dair tespitler de raporda yer alıyor.

İzleme sonuçlarına göre, sosyal çalışmacı ve psikolog sayıları ile yatak sayıları karşılaştırıldığında, bu meslek gruplarının kendi mesleklerini gereği gibi yapma koşulları bulunmadığı çok açık. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde bir psikoloğa düşen kişi sayısı (yalnızca yatarak tedavi olanlar)43, Manisa'da ise 49. Ayrıca polikliniklerde hizmet veren psikologların yoğun evrak işleri nedeni ile tedaviye yönelik görev yapma fırsatları bulunmuyor.

RUSİHAK raporunda, bu yaşanan ağır hak ihlallerinin çözümü için, özellikle Türkiye'nin de imzası olan Birleşmiş Milletler Engellilerin Hakları Sözleşmesi ve uluslararası insan hakları standartları, ilke ve normları göz önüne alınarak acilen ruh sağlığı sisteminde kökten bir dönüşüme gidilmesi gerektiği vurgulanıyor. Kişilerin ihtiyaçlarını merkeze alan, iradelerine ve kişilik onurlarına saygı gösteren, toplum içerisinde yaşam için gerekli destekleri sağlayan yeni bir sisteme geçilmesi gerekliliği raporda sunulan çözümler arasında.

Bu rapor Ruh Sağlığı Hastanelerinin sayısal ve fiziki yetersizliğini de ortaya koyuyor.

SORULAR:

1. Raporda sözü edilen ağır hak ihlalleri hakkında ne düşünüyor sunuz?
2. Bu kadar acil bir durum karşısında Bursa Dörtçelik Sinir ve Ruh Hastalıklar Hastanesinin 13 yıldır bitirilemeyişi ne ile izah ediyorsunuz?
3. Ruh hastanelerinde uygulanan şiddete ne önlem alacaksınız?
4. Hastayı tedavi etmek ve topluma sağlıklı bir şekilde kazandırmak yerine sadece zararsız hale getirmek, sorunları örtmeye yönelik uygulamaların sonlandırılması için ne gibi önlemler alacaksınız?